

Jaarverslag De BioTuinders

2021

Inleiding

In de afgelopen twee jaar hebben we gemerkt dat wij als tuinders niet zo snel gewend raken aan online werken en contact leggen. We konden en mochten gedurende alle lockdowns naar onze tuinen blijven gaan en -weliswaar met maatregelen- collega's of meewerkende vrijwilligers in levende lijve blijven ontmoeten. Online vergaderen of anderszins samenkomen, voelt -in elk geval voor de bestuursleden- nog steeds een beetje beperkt. Dit heeft er mede toe geleid dat er in 2021 geen ALV heeft plaats gevonden. De meerwaarde van het elkaar persoonlijk ontmoeten en van informele uitwisseling bij een "live" ALV ontbreekt bij een online bijeenkomst. Daarom hebben we ons in 2021 beperkt tot een digitale nieuwsbrief naar de leden.

In 2021 heeft wel samenwerking met Bionext gestalte gekregen waardoor we als vereniging toch een aantal activiteiten hebben uitgevoerd. Als bestuur zijn we hier erg blij mee, zonder de inzet van Bionext was dat niet mogelijk geweest.

Activiteiten

Hieronder staat een overzicht van de uitgevoerde activiteiten.

Workshops plagen

In het vroege voorjaar heeft Maarten Vrensen, docent groenteteelt op de Warmonderhof, een online workshop plagen gegeven. Met bijna dertig inschrijvingen bleek er grote belangstelling te zijn voor dit onderwerp. In drie leerzame avonden heeft Maarten ons van alles verteld over de preimineervlieg, preivlieg, koolvlieg, wortelvlieg, colorado kever en koolgalmug. Ook konden praktische ervaringen met het voorkomen en bestrijden van deze plagen uitgewisseld worden. Het waren voor de meeste deelnemers zeer leerzame avonden.

Project Tuinders leren van Tuinders

In samenwerking met Bionext hebben we dit jaar het eerste deel van het project Tuinders leren van Tuinders gerealiseerd. Doel van het project is het uitwisselen van kennis tussen collega's onderling, die vervolgens gedeeld kan worden met alle tuinders.

Het project bestaat uit twee delen. Gedurende de zomer hebben twaalf tuinders in koppels over en weer een dag bij elkaar op het bedrijf mee gewerkt. Daarna legden ze wat ze geleerd hadden vast. Al deze lessen zijn samengevat in een overzichtelijke en leerzame hand-out: <http://www.debiotuinders.nl/node/104>.

Eind november was er een bijeenkomst op het bedrijf van een van de deelnemers, waarbij de resultaten terug gekoppeld zijn en we gezamenlijk een casus "bladgewassen" hebben besproken.

Grote meerwaarde van dit project is dat je als tuinder een stok achter de deur hebt om in het groeiseizoen eens bij een ander bedrijf te gaan kijken. We denken altijd dat we het daarvoor te druk hebben, maar in een project blijkt het (sommigen?) toch te lukken.

Het tweede deel van het project omvat vier thema bijeenkomsten over de thema's samen werken

op een tuinderij, groenbemesters, verpakkingen en logistiek van pakketten. De bijeenkomsten zullen deels online, deels fysiek plaats vinden. Dit deel van het project gaat in 2022 plaatsvinden.

Skal/Skal Adviesraad

Een van de punten waar Skal meer op gaat toezien is het hebben van een oogstregistratie/massabalans. Achterliggende gedachte is de kans op fraude (gangbare groenten als biologisch verkopen) te verminderen. Als BioTuinders hebben we begin 2021 aan Skal het volgende voorgesteld:

Tuinderijen met een (biologische) omzet < Euro 50.000,- :

- Directe verkoop op de tuinderij: omzet per jaar kunnen laten zien
- Pakketten: aantal pakketten + inhoud van de pakketten en aangeven wat van eigen tuinderij is en wat inkoop is (voor sierteelt is het dan het aantal boeketten, per boeket bijhouden te complex vanwege de variatie)
- Zelfoogst: aantal deelnemers, en 'week' overzicht kunnen laten zien (dus wat er die week geoogst kan worden door de zelfoogsters/deelnemers)
- Verkoop aan winkels/horeca: facturen
- Inkoop groenten: facturen
- Markten: omzet per jaar + welk deel inkoop en wat van eigen teelt

Biologische omzet > Euro 50.000,-:

Hetzelfde als hierboven, aangevuld met een eenvoudige 'massabalans' van twee zelf gekozen gewassen. Je moet dan als tuinder kunnen laten zien wat de inkoop is, eigen opkweek ('input') en wat de verkoop is (hoeveel sla in pakketten, hoeveel sla naar winkels, hoeveel sla voor directe verkoop). Je moet aannemelijk kunnen maken dat input ongeveer gelijk is aan output. Idee is om dat aam te tonen met twee zelf gekozen gewassen die vooral per stuk gaan (sla, koolrabi, bos raapstelen), waarvan het redelijk eenvoudig is om een soort van boekhouding bij te houden.

In 2021 heeft Luuk Schouten, onze vertegenwoordiger in de adviesraad, driemaal contact gehad met Skal over het onderwerp 'oogstregistratie' maar het is nog steeds niet duidelijk hoe Skal precies invulling gaat geven aan de oogstregistratie bij tuinderijen.

Skal Adviesraad

De adviesraad Skal is in 2021 vier keer bij elkaar geweest, waarvan driemaal online. In september was de Skal Adviesraad te gast op Tuinderij Eyckenstein. Op de agenda stond onder andere de invoering van de nieuwe EU verordening en de certificering van verkooppunten (marktkramen e.d.).

In de nieuwe verordening komt wat meer nuancering voor kleine administratieve punten die nu nog leiden tot een afwijking, er komt namelijk een categorie 'opmerkingen'. Hopelijk leidt dat tot minder lichte afwijkingen om kleine puntjes die niet kloppen en feitelijk weinig tot niets te maken hebben met teelt aspecten.

Waar we als tuinders wel mee geconfronteerd gaan worden, is het onderwerp 'biologische HACCP' in de nieuwe verordening. We zullen aan de slag moeten met het 'identificeren van kritische controlepunten'. De volgende punten werden genoemd tijdens de presentatie in de Skat Adviesraad van november 2021:

- Toeleveranciers (contaminatie, certificering)
- Bodem/water (historische contaminatie)
- Omgeving (voorzorgsmaatregelen, monitoring)
- Transport (kruiscontaminatie, ongediertebestrijding)
- Bewaring en bewerking (kruiscontaminatie, ongediertebestrijding, verwisseling)
- Verpakking (traceerbaarheid)
- Bemonstering/analyses (herleidbaarheid)

Luuk heeft de BioTuinders aangemeld voor een pilot om samen met Skat te zorgen voor een praktische en werkbare uitvoering van deze nieuwe artikelen in de verordening.

Biohuis/Bioraad

In 2021 werd de hele landbouw gedomineerd door de stikstofcrisis. Ook in de Bioraad was het elke vergadering een belangrijk agendapunt. Steeds weer heeft het bestuur betoogd dat de biologische landbouw niet de oorzaak is van de crisis, maar een deel van de oplossing en dat er

voor biologisch een ander spoor nodig is dan voor gangbaar.

In het verslagjaar is het aantal ambtenaren op het dossier biologisch bij het ministerie van LNV toegenomen van twee naar zes. We worden serieuzer genomen.

Daarnaast heeft het jaar in het teken gestaan van de Nieuwe Biologische Verordening van de EU die per 1-1-2022 ingegaan is. De gesprekken met SKAL en in Brussel over hoe de nieuwe verordening gecontroleerd gaat worden, gaan tot op de dag van vandaag door. Het Biohuis heeft met succes gelobbyd om vanwege de korte voorbereidingstijd de ingang van

diverse nieuwe bepalingen uit te stellen. SKAL zal de eerste maanden van 2022 de nieuwe bepalingen soepel controleren.

Een in juni ingediend voorstel uit de Bioraad om het percentage verplichte A-meststoffen op te hogen naar 70% en het percentage biologisch strooisel te verhogen naar minimaal 10% en voor veel bedrijven 100%, heeft nog geen reactie gekregen van LNV en SKAL. In één keer alle strooisel verplicht biologisch blijkt gezien het aanbod niet realistisch. Veel biologisch stro wordt opgekocht door de gangbare paddenstoelenteelt voor het maken van substraat. De Bioraad zal komende jaren stappen blijven zetten om beide percentages jaarlijks de goede kant op te bewegen.

Sierteelt

Afgelopen jaar besloot Skal dat bloembollen zoals tulp, narcis, dahlia, gladiool en hyacint, niet langer binnen categorie 2 van de inputlijst horen, maar binnen categorie 1. Skal en de expertgroep 'Vegetatief uitgangsmateriaal' concludeerden dat er voldoende biologisch uitgangsmateriaal verkrijgbaar is. Hiermee is het niet langer toegestaan ontheffing aan te vragen voor gangbare bloembollen.

Een aantal bloementelers dat bij de BioTuinders is aangesloten, ervoer hier problemen mee. Niet elke tulp is geschikt voor de snijteelt, waarmee het assortiment bio bloembollen in de praktijk

kleiner is dan het in eerste instantie lijkt.

Hiernaast is het bij de afzet een uitdaging om voldoende onderscheidend te zijn binnen een sector waar volop (gangbare) tulpen worden aangeboden. Een bijzondere kleur, vorm of ras kan het verschil maken.

Om dit probleem te bespreken, zocht een afvaardiging van de bloementelers contact met enkele leden van Biobol, de vereniging van biologische bollentelers. Een uitkomst van het overleg is dat de gewenste soorten en rassen

door ziektegevoeligheid een grote uitdaging zijn voor de biologische bollentelers. Wel is er een lijst opgesteld met mogelijk interessante alternatieven.

Het belangrijkste resultaat van deze bijeenkomst is dat de urgentie voor de bloementelers des te groter is geworden om alleen te willen werken met biologische bloembollen, ook wanneer dit een kleiner assortiment betekent. Het in oktober gepubliceerde onderzoek van PAN Nederland naar gif in bloembollen heeft dit nog eens versterkt (<https://www.pan-netherlands.org/new/wp-content/uploads/2021/11/bloembollen-rapport-update-15-november.pdf>).

Het ontstane contact tussen de bollen- en de bloementelers maakt de diverse wensen en uitdagingen inzichtelijker. Hopelijk resulteert dit contact in de toekomst in een nog uitgebreider assortiment biologische bloembollen.

Vooruitblik op 2022 en voorgenomen activiteiten

Voor De BioTuinders is samenwerking met Bionext van groot belang. Van de activiteiten die we in 2021 hebben uitgevoerd was een deel in samenwerking met Bionext en voor de geplande activiteiten in 2022 geldt hetzelfde. Door extern gefinancierde projecten kan Bionext tijd stoppen in het opzetten en uitvoeren van activiteiten waar we zelf niet aan toe komen.

Diverse workshops

Voortkomend uit het project Tuinders leren van Tuinders organiseren we in samenwerking met Bionext een workshop op de Bio kennisweek. Samen werken op tuinderij, hoe doe je dat?

<https://www.bio-beurs.nl/nieuwsberichten/570/123/33-Samen-werken-in-de-Biotuin-wil-je-het-echt-hoe-doe-je-het>

Later in het jaar zullen workshops met de volgende thema's georganiseerd worden: groenbemesters, verpakkingen en logistiek van pakketten.

17 januari: online ALV met lezing klimaatbestendig telen

In de afgelopen jaren beginnen we steeds meer te merken dat het klimaat verandert. Waar moet je als kweker rekening mee houden? Lambert Sijens (De Tuinen van Weldadigheid) vertelt vanuit zijn ervaring en achtergrondkennis als milieukundige. Hij gaat in op de verwachte veranderingen in het Nederlandse klimaat en hoe we daar als tuinders op in kunnen spelen. Het gaat dan om aken als watervoorziening, ziektes en plagen, soorten- en rassenkeuze.

Voortzetting project Tuinders leren van Tuinders

De BioTuinders gaan in samenwerking met Bionext en het CSA netwerk subsidie aanvragen voor het voortzetten en uitbreiden van dit project dat in 2021 gestart is. Doel is in drie jaar tijd vier activiteiten op te zetten die bestaan uit samen leren en die bedrijven helpen beter te functioneren:

- 1 versterken van het Tuinders leren van Tuinders-netwerk. Net als in 2021 gaan we uitwisselingen organiseren tussen de deelnemende tuinders en de geleerde lessen delen met alle BioTuinders en zoveel mogelijk andere groepen tuinders uit ons netwerk.
- 2 Winterbijeenkomsten met verdieping. We kiezen thema's die op veel tuinderijen spelen en die bijdragen aan een efficiëntere organisatie van de tuinderijen.
- 3 Intervisie groep: intervisiebijeenkomsten organiseren met ondernemers die dat willen, gericht op verbetering van bedrijfsprocessen, onder leiding van een ervaren begeleider.
- 4 excursie naar Frankrijk. In 2023 willen we een excursie organiseren naar de beurs Tech 'n Bio in Frankrijk. Hier wordt veel mechanisatie getoond voor kleinschalige biologische tuinderijen. Tevens gekoppeld aan een bezoek aan een biologische tuinderij daar in de buurt.

In het vroege voorjaar van 2022 (maart/april) horen we of het voorstel is gehonoreerd.

Federatie Agro Ecologische Boeren

Vereniging de BioTuinders maakt onderdeel uit van de Federatie van Agro-ecologische Boeren. Deze federatie staat voor boeren die telen op een manier waarbij ecologische en maatschappelijke waarden even belangrijk zijn als economische waarden.

De federatie bestaat uit de volgende partijen:

- BD Vereniging
- Bio Tuinders
- CSA Netwerk Nederland
- Netwerk Biocyclische-veganlandbouw
- Toekomstboeren
- Permacultuur Boeren Nederland

De BioTuinders is agendalid van de Federatie omdat de bestuursleden van De BioTuinders geen tijd hebben om actief deel te nemen aan de bijeenkomsten van de federatie. Het streven is wel om in 2022 en volgende jaren de activiteiten beter af te stemmen met het CSA netwerk om geen dubbel werk te doen.

Aantal leden en samenstelling bestuur

Het ledental is dit jaar niet gewijzigd: eind 2021 had de vereniging 56 leden en 14 vrienden. Hoewel er enkele aan- en afmeldingen zijn geweest is dit hetzelfde aantal leden als vorig jaar. Waarschijnlijk doordat we -vanwege corona- dit jaar relatief weinig activiteiten hebben ontplooid, is de aanwas van nieuwe leden gestagneerd. Vrienden zijn bedrijven die niet gecertificeerd zijn, gepensioneerde leden of mensen zonder bedrijf die de vereniging een warm hart toedragen.

In 2021 bestond het bestuur uit de volgende leden:

Voorzitter en SKAL adviesraad: Luuk Schouten
Secretaris: Mieke Baldé
Penningmeester: Marlies Engels
bestuurslid sierteelt: Jacolien Cleveringa
bestuurslid algemeen en Bioraad: Francine van Rossum

Volgens het schema van aftreden van bestuursleden, gaat Marlies Engels het bestuur verlaten per 17-01-2022. In het bestuur is dus een vacature voor een nieuwe penningmeester.

